

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
БАНДЛИК ВА МЕҲНАТ МУНОСАБАТЛАРИ ВАЗИРЛИГИ
ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ХАЛҚ ТАЪЛИМИ ВАЗИРЛИГИ
ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС
ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ
ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МОЛИЯ ВАЗИРЛИГИ
ЎЗБЕКИСТОН РЕПУБЛИКАСИ СОҒЛИҚНИ САҚЛАШ ВАЗИРЛИГИ
ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МАКТАБГАЧА
ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИНинг
ҚАРОРИ

Ижтимоий ходимларнинг мақоми, вазифалари, функциялари
ва малакавий талаблари тўғрисидаги йўриқномани
тасдиқлаш ҳақида

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 11 февралдаги
ПҚ-4185-сон “Етим болалар ва ёта-онасининг карамоғидан маҳрум бўлган
болаларни ижтимоий ҳимоя қилишини кучайтиришга оид қўшимча чора-тадбирлар
тўғрисида”ги карорига мувофиқ Ўзбекистон Республикаси Бандлик ва меҳнат
муносабатлари вазирлиги, Халқ таълими вазирлиги, Олий ва ўрта маҳсус таълим
вазирлиги, Молия вазирлиги, Соғликни саклаш вазирлиги ва Мактабгача таълим
вазирлиги қарор қиласди:

1. Ижтимоий ходимларнинг мақоми, вазифалари, функциялари ва малакавий
талаблари тўғрисидаги йўриқнома иловага мувофиқ тасдиқлансин.
2. Мазкур карор расмий эълон қилинган кундан эътиборан кучга киради.

Бандлик ва меҳнат
муносабатлари вазiri

Тошкент ш.
2020 йил “15” май
14-2020-5/4-сон

Н. Хусанов

Халқ таълими вазири

Тошкент ш.,
2020 йил 15 маус
бут-сон

Олий ва ўрта махсус
таълим вазири

Тошкент ш.,
2020 йил 15 маус
33-К/К-сон

Молия вазири

Тошкент ш.,
2020 йил 15 маус
16-сон

Соғликини саклаш вазири

Тошкент ш.,
2020 йил 15 маус
71-сон

Мактабгача таълим вазири

Тошкент ш.,
2020 йил 15 маус
8-сон

Ш. Шерматов

И. Маджидов

Т. Ишметов

А. Шадманов

А. Шин

Ўзбекистон Республикаси
Бандлик ва меҳнат муносабатлари
вазирлиги, Халқ таълими вазирлиги, Олий
ва ўрта маҳсус таълим вазирлиги, Молия
вазирлиги, Соғлиқни саклаш вазирлиги,
Мактабгача таълим вазирлигининг
2020 йил 15 майдаги 14-2020 к/к, 6-мх,
33-к/к, 16, 71, 8-сон қарорига
ИЛОВА

**Ижтимоий ходимларнинг мақоми, вазифалари, функциялари
ва малакавий талаблари тўғрисидаги
ЙЎРИҚНОМА**

Мазкур Йўриқнома ижтимоий ходимларнинг мақоми, вазифалари, функциялари ва малакавий талабларини белгилайди.

1-боб. Умумий қоидалар

1. Мазкур Низомда қуйидаги асосий тушунчалардан фойдаланилади:

ижтимоий ходим – ижтимоий хизматлар кўрсатишни ташкиллашибадиган ёки бевосита ижтимоий хизматларни кўрсатувчи зарур касбий малакага эга бўлган шахс.

Ижтимоий ходимларнинг меҳнатига ҳақ тўлаш, лавозим маошлирига кўшимчалар ва устамалар, шунингдек, мукофотлар ва бошқа барча турдаги тўловлар иш берувчи томонидан касаба уюшмаси кўмитаси ёки ходимларнинг бошқа вакиллик органи билан келишиб қабул қилинган локал ҳужжатларга мувофиқ амалга оширилади;

ижтимоий хизмат – оғир ижтимоий вазиятга тушиб қолган шахслар, оиласарга юзага келган ижтимоий муаммоларини енгиб ўтишга ҳамда жамиятда бошқа шахслар билан teng имкониятлардан фойдаланишига шарт-шароит яратишга қаратилган иш ва хизматлар мажмуи.

2. Ижтимоий ходимнинг қуйидаги лавозимлари мавжуд:

барча соҳаларда ижтимоий хизматларни ташкил этиш бўйича мутахассис; оила, болалар ва ёшлар билан ижтимоий хизмат олиб борувчи ижтимоий ходим;

ўзгалар парваришига муҳтоҷ бўлган ёлғиз қариялар ва ногиронлиги бўлган шахсларни парвариш қилиш бўйича ижтимоий ходимнинг ассистенти.

3. Ушбу Йўриқнома юкорида кўрсатилган лавозимларнинг лавозим йўриқномаларини ишлаб чиқиш учун асос бўлади.

2-боб. Барча соҳаларда ижтимоий хизматларни ташкил этиш бўйича мутахассиснинг вазифалари, функциялари ва малакавий талаблари

4. Барча соҳаларда ижтимоий хизматларни ташкил этиш бўйича мутахассис ўз ташкилотида ташкил этилган штат бирлиги ва функционал вазифаларидан келиб чиқсан ҳолда қуидагиларни амалга оширади:

давлат ва нодавлат нотижорат ташкилотлари томонидан кўрсатиладиган ижтимоий ёрдам жараёнини бошқариш ҳамда ижтимоий вазиятлар бўйича ишларни юритиш;

турмуш шароитини мажмуавий баҳолаш, ижтимоий хизматлар режасини ишлаб чиқиш, кўрсатиладиган хизматларни мувофиқлаштириш, мониторингини амалга ошириш ва натижасини баҳолаш;

аҳолини ижтимоий ҳимоя қилиш ҳамда ижтимоий ёрдам беришнинг оптималь шаклларини аниқлаш ва қўллаш;

оғир ижтимоий вазиятда бўлган шахсларни (ногиронлиги бўлган, кексалик ёки беморлик даврида ўз-ўзига хизмат қила олмайдиган, ишсиз, етим, ёлғиз, қаровсиз, кам таъминланган, оиласида зиддиятли ёки шавқатсиз муносабатга учраган, ҳақ-хукуқлари бузилган, аниқ яшаш жойи мавжуд бўлмаган, психофаол моддаларга қарам бўлган, рухий касаллик, ОИТС/ОИВ ва бошқа касалликлар мавжудлиги сабабли ҳаёт фаолияти бузилган) комплекс ижтимоий ҳимоя қилинишини ташкиллаштириш;

ўз иш фаолиятида аҳолига ижтимоий хизмат кўрсатишнинг илмий асосли ёндашувларини қўллаш;

ногиронлиги бўлган шахслар ва гурухларга салбий таъсир кўрсатувчи шахсий, ижтимоий, экологик ва маънавий характерга эга бўлган қийинчиликларни аниқлаш ҳамда уларни бартараф этишда кўмаклашиш;

хукукий, профилактик, қўллаб-куватловчи, реабилитацион ва терапевтик хусусиятга эга психоижтимоий хизматлар кўрсатиш орқали шахсларга оғир турмуш шароитидан чиқишга кўмаклашиш;

хар бир шахснинг ўз ҳаётий вазиятини яхшилаши учун шахсий имкониятларидан кенг фойдаланишига ёрдам бериш;

ижтимоий ҳимояга муҳтоҷ аҳоли ва гурухларни ижтимоий ҳимоя қилишда барча мавжуд воситалардан фойдаланиш.

5. Барча соҳаларда ижтимоий хизматларни ташкил этиш бўйича мутахассис қуидаги ваколатларга эга:

а) ижтимоий-хукукий йўналтирилган вазифаларни амалга оширишда:

соғлиқни сақлаш, таълим, хукуқ ва ижтимоий ҳимоя қилиш масалаларида шахсларнинг манбаатларини ҳимоя қилиш бўйича давлат ва нодавлат нотижорат ташкилотлар ҳамда маҳаллий давлат ҳокимияти органлари ва бошқа ташкилотлар билан ҳамкорлик қилиш, белгиланган тартибда маълумотлар алмашиш;

давлат ҳокимияти органларига ижтимоий ҳимояга муҳтоҷ шахсларнинг манфаатларини ҳимоя қилиш юзасидан зарур бўлган хужжатларни тақдим этиш;

суд ва ҳуқукни муҳофаза қилувчи органларга шахсларнинг (жисмоний, эмоционал, жинсий зўравонлик ва мажбурлаш ҳолатлари юзасидан) ҳуқук ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш тўғрисидаги мурожаатларини киритиш;

муаммоли ва низоли оилаларни мониторинг қилиш, оиланинг ижтимоий-иктисодий, маънавий ҳолатини ўрганиш ва баҳолаш;

оиладаги муаммоли вазиятлар ёки низоларни бартараф этишда иштирок этиш,

шахсларни қонунда белгиланган имтиёзлар, пенсия ва нафақалар, шунингдек бошқа турдаги ижтимоий ёрдам турлари тўғрисида хабардор қилиш, шунингдек пенсия ва нафақалар тайинлаш учун зарур бўлган хужжатларни йиғиш ва расмийлаштиришда кўмаклашиш;

ижтимоий ҳимояга оид масалалар бўйича методик материаллар ва тавсиялар ишлаб чиқиш;

гурух ва индивидуал тарзда психотерапия ўтказиш ҳамда маслаҳат бериш;

давлат ва жамият учун ҳавфли бўлган ҳаракатлар, жумладан фавқулодда вазиятлар (табиий офтальмология, эпидемия, ҳарбий ҳаракатлар) ва унинг оқибатларини олдини олишда давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари билан ҳамкорлик қилиш;

ижтимоий хизматлар соҳасида васийлик ёки ҳомийлик белгиланишига муҳтоҷ бўлган шахсларга маслаҳат ёрдами бериш ҳамда уларни ижтимоий-ҳуқуқий, психологик-педагогик, тиббий жиҳатдан комплекс кўллаб-куватлашни таъминлаш;

васийлик ёки ҳомийликнинг ўрнатилишида иштирок этиш;

баҳолаш (ўрганиш) жараёнини олиб бориш, ижтимоий кузатув ва мониторингни амалга ошириш;

эҳтиёжли аҳоли қатлами учун майший ва ижтимоий-реабилитацион хизматлар, шунингдек қулай инфратузилмалар яратилишига кўмаклашиш;

шахсларга уй-жой ва ижтимоий-маиший муаммоларни бартараф этишда кўмаклашиш;

ишиз шахсларни ишга жойлаштириш, касбга ўқитиш ёки қайта ўқитишга кўмаклашиш;

коммуникатив, ҳаётӣ, ижтимоий ва ўз-ӯзини руҳий бошқариш кўникумаларини ривожлантириш бўйича маслаҳатлар (тренинг) ўтказиш;

б) тиббий-ижтимоий йўналтирилган вазифаларни амалга оширишда:

шахсларга саломатлик, яшаш шароитлари, озиқ-овқат ва бошқа маҳсулотлар тўғрисида маслаҳат бериш ва маълумот етказиш;

DAV
'УХА
'ТКА

шахснинг тиббий-ижтимоий хизматларга бўлган ҳуқуқлари ва муаммолари хусусиятидан келиб чиқсан ҳолда ушбу хизмат турларини кўрсатиш тартиби тўғрисида маълумот етказиш;

саломатлиги бўйича муаммолари бўлган шахсларни парваришилаш ва уларга тиббий-ижтимоий хизматлар кўрсатишни ташкиллаштириш;

оилалар ва шахсларга тиббий-ижтимоий ёрдам беришни мувофиқлаштириш;

паллиатив (рухий-ижтимоий ва маънавий қўллаб-қувватлаш орқали ҳаётига таҳдид соловчи касаллик муаммолари билан тўқнашган беморлар ва уларнинг оилаларини ҳаёт сифатини яхшилаш учун) ёрдамни ташкиллаштириш;

ижтимоий аҳамиятга молик касалликлар (рухий касалликлар, ОИВ/ОИТС, туберкулёз, онкологик, психофаол моддаларга қарам ва бошқа) билан касалланган шахсларга тиббий-ижтимоий ёрдамни ташкиллаштириш;

в) интегратив вазифаларни амалга оширишда:

индивидуал, гуруҳ ва худудий даражадаги соматик, руҳий, репродуктив саломатликнинг ижтимоий аҳамиятга эга касалликларининг профилактик чораларини амалга оширишда ёрдам бериш;

шахсларни соғлом турмуш тарзига бўлган муносабатини шакллантириш;

оилани режалаштириш, ногиронликни олдини олиш масалаларини ёритиши;

тиббий-ижтимоий экспертизани ташкиллаштириш;

ногиронлиги бўлган шахсларни тиббий, ижтимоий ва касбий реабилитациясини ташкиллаштириш;

клиник тиббиётнинг психиатрия, наркология, онкология, гериатрия, жарроҳлик, акушер-гинекология ва бошқа соҳаларида ижтимоий хизматни ташкиллаштириш;

ОИВ инфекцияси тарқалишининг олдини олиш, ушбу касалликка чалингандар ва уларнинг оила аъзолари ижтимоий ҳимоясини таъминлаш;

реабилитацион, психологик-педагогик, ижтимоий-ҳуқуқий турдаги ўз-ўзига ва ўзаро кўмаклашувчи терапевтик жамоаларни шакллантириш;

турли даражадаги ижтимоий ҳимояга муҳтоҷ аҳоли қатламлари учун тиббий-ижтимоий комплекс дастурларни ишлаб чиқишида иштирок этиш;

шахслар муаммоларини бартараф этишда муқобил касбдаги мутахассисларнинг ўзаро ҳамкорлиги узвийлигини таъминлаш.

6. Барча соҳаларда ижтимоий хизматларни ташкил этиш бўйича мутахassis куйидаги лавозим мажбуриятларини амалга оширади:

ижтимоий ёрдам ва хизматга муҳтоҷ шароитда яшаётган ёки қийин ҳаёт шароитида бўлган оилалар, ёлғиз кексалар, меҳнатга лаёқатсиз ва бошқа шахслар тўғрисида маълумотлар базасини шакллантириш;

ижтимоий нохуш вазиятлар сабабини аниқлаб, шахс ва оилаларни тегишли ташкилотларга йўналтириш ҳамда зарур ижтимоий ёрдам ва хизматлар кўрсатилишида ҳамкорлик қилиш;

турли вазиятлар бўйича шахснинг ҳолатини комплекс баҳолаш, кўрсатиладиган хизматлар режасини тузиш ва уларнинг тақдим этилишида ҳамкорлик қилиш, кўрсатилаётган хизматлар сифати мониторингини амалга ошириш;

ногиронлиги бўлган ва психожисмоний ривожланишида муаммолари бўлган фарзандлари бор оиласар, қочоқлар ва кўчишга мажбур бўлган оиласар, байналминал бурчини ўтаган шахслар ва тинч даврда ҳарбий ҳаракатлар иштирокчиларининг оиласари, етим ва ота-она қарамогидан маҳрум бўлган болалар тарбиялананаётган оиласарга (фарзандликка олинган, васийлик, ҳомийлик белгиланган ёки тутинганота-оналар), шунингдек, ёлғиз кексалар, меҳнатга лаёқатсизлар ва ногиронлиги бўлган шахсларга тиббий-ижтимоий патронажни амалга ошириш;

даволаш-соғломлаштириш, таълим-тарбия, ижтимоий хизмат кўрсатиш муассасаларига йўлланма бериш учун зарур хужжатларни расмийлаштиришда кўмаклашиш;

зарур ҳолларда ўзгалар парваришига муҳтож кексалар, ногиронлиги бўлган ва ижтимоий ҳимояга муҳтож бошқа шахсларни давлат ижтимоий муассасаларига жойлаштиришга кўмаклашиш ҳамда ушбу муассасаларга борища ҳамроҳлик қилиш;

ногиронлиги бўлган ёки ҳаракатланишида муаммолари бўлган шахсларга реабилитация техник воситаларини олиш учун хужжатларни расмийлаштиришда кўмаклашиш;

кўп болали оиласарга, ёлғиз кексалар ва меҳнатга лаёқатсиз шахсларга ёрдам берувчи турли давлат, нодавлат, жамоат ташкилотлари ва муассасалар фаолиятини мувофиқлаштиришда кўмаклашиш;

оилани қийин хаёт тарзидан чиқариш бўйича маълумотларни ягона маълумотлар базасига киритиш;

ижтимоий ҳимояга муҳтож шахсларни узоқ муддатли ёки вақтинчалик ижтимоий хизматга қабул қилиш, шифохонага жойлаштириш, шунингдек васийлик ва ҳомийликни белгилаш учун хужжатларни тайёрлашга ва расмийлаштиришга кўмаклашиш;

ғайриижтимоий ва хукуқий нормаларга зид ҳатти-ҳаракатларни олдини олиш ишига жалб этилган ташкилотлар (ички ишлар органлари, ижтимоий таъминот бўлимлари, таълим ва тиббиёт муассасалари, жамоат ташкилотлари ва бошқалар) билан ҳамкорлик қилиш;

шахслар учун хордик чиқариш ва соғломлаштириш чора-тадбирларини ташкиллаштиришда иштирок этиш;

ижтимоий патронажга муҳтожларни аниқлаш, кўрсатилаётган хизмат турларининг сифати ва динамикасини таҳлил қилиш;

худудда ижтимоий ва оила сиёсатини шакллантириш ва такомиллаштириш, худудий ижтимоий дастурларни тайёрлаш ва амалга ошириш жараёнларида иштирок этиш;

услубий кенгаш, ижтимоий ходимлар услубий бирлашмалари ишлари, ижтимоий масалалар бўйича семинарлар ташкиллаштириш ва ўтказишида иштирок этиш;

шахсларга ижтимоий масалалар бўйича маслаҳат бериш;
иш фаолиятига оид зарур хужжатларни юритиши.

7. Барча соҳаларда ижтимоий хизматларни ташкил этиш бўйича мутахассиснинг малакасига бўлган талаблар:

олий тоифа – ижтимоий хизмат ёки муқобил (ижтимоий, тиббий, педагогик, психологик, юридик) соҳада олий (бакалавриат, магистратура ёки олий таълимдан кейинги таълим) маълумот, ижтимоий хизмат бўйича қайта тайёргарлик тўғрисидаги диплом ва ижтимоий соҳада беш йилдан кам бўлмаган меҳнат стажига эга бўлганда;

биринчи тоифа – ижтимоий хизмат ёки муқобил (ижтимоий, тиббий, педагогик, психологик, юридик) соҳада олий (бакалавриат, магистратура ёки олий таълимдан кейинги таълим) маълумот, ижтимоий хизмат бўйича қайта тайёргарлик тўғрисидаги диплом ва ижтимоий соҳада уч йилдан кам бўлмаган меҳнат стажига эга бўлганда;

иккинчи тоифа – ижтимоий хизмат ёки муқобил (ижтимоий, тиббий, педагогик, психологик, юридик) соҳада олий (бакалавриат) маълумот, ижтимоий хизмат бўйича қайта тайёргарлик тўғрисидаги диплом ва ижтимоий соҳада бир йилдан кам бўлмаган меҳнат стажига эга бўлганда;

тоифасиз – ижтимоий хизмат ёки муқобил (ижтимоий, тиббий, педагогик, психологик, юридик) олий (бакалавриат) маълумот, иш стажи талаб этилмайди.

3-боб. Оила, болалар ва ёшлар билан ижтимоий хизмат олиб борувчи ижтимоий ходимнинг вазифалари, функциялари ва малакавий талаблари

8. Оила, болалар ва ёшлар билан ижтимоий хизмат олиб борувчи ижтимоий ходим ўз ташкилотида ташкил этилган штат бирлиги ва функционал вазифаларидан келиб чиқкан ҳолда қуидагиларни амалга оширади:

болалар, жумладан етим болалар ва ота-она қарамоғидан маҳрум бўлган болалар, ота-онасининг қарамоғидан маҳрум бўлиш хавфида бўлган болалар, зўравонликдан жабр кўрган, психожисмоний ривожланишида нуқсони ва/ёки ногиронлиги бўлган, ижтимоий-хукуқий хатар гурухига кирувчи ва бошқа ҳимояга муҳтож болаларни ҳимоя қилиш бўйича комплекс чора-тадбирларни амалга ошириш;

етим болалар ва ота-она қарамоғидан маҳрум бўлган болаларнинг шахсий мулкий хукуқлари ҳамда конуний манфаатларини ҳимоя қилишга қаратилган чора-тадбирларни амалга ошириш;

давлат таълим-тарбия, даволаш-соғломлаштириш, ижтимоий ҳимоя муассасаларини битирувчи болалар, шунингдек уюшмаган ёшларнинг мустақил

ҳаётга ижтимоий мослашувлари давомида юзага келувчи муаммоларини ҳал этиш чораларини кўриш, уларнинг манфаатларини илгари суриш.

9. Оила, болалар ва ёшлар билан билан ижтимоий хизмат олиб борувчи ижтимоий ходим қўйидаги асосий лавозим мажбуриятларни амалга оширади:

давлат ва нодавлат ташкилотлар томонидан кўрсатиладиган ижтимоий ёрдам жараёнини бошқариш ҳамда вазиятлар бўйича ишларни юритиш, оила ва бола ҳамда ёшларнинг ҳаёт тарзи, эҳтиёжлари қондирилиши учун яратилган имкониятларни комплекс баҳолаш, кўрсатиладиган хизматлар режасини (ижтимоий ҳимоя, васийлик белгилаш, оиласага қайтариш, ижтимоий кузатувни амалга ошириш ва бошқалар) ишлаб чиқиш, кўрсатиладиган хизматларни мувофиқлаштириш, мониторингини амалга ошириш ва натижани баҳолаш;

болани Болалар уйи, “Мехрибонлик” уйи, Болалар шаҳарчаси, “SOS – болалар маҳаллалари”, Оилавий болалар уйи ва жисмоний ёки психик ривожланишида нуқсони бўлган болалар учун ихтисослаштирилган давлат таълим муассасаларига тушиб қолишини олдини олиш мақсадида бола ва унинг оиласига руҳий-ижтимоий хизматлар кўрсатиш учун идоралараро ҳамкорлик жамоасини (педагоглар, тарбиячилар, психологлар, тиббиёт ходимлари, ички ишлар ходимлари ва бошқалар) ташкиллаштириш;

имкон бўлган ҳолларда етим ва ота-она қарамоғидан маҳрум бўлган болалар учун таълим-тарбия, ўғил бола ва қиз болалар учун республика ўкув-тарбия муассасаларида тарбияланадиган болаларни ўз оиласига қайтариш ёки тутинган оиласага бериш мақсадида уларнинг ҳаёт тарзини мунтазам кузатиб бориш;

ўз оиласидан ташқарида тарбияланадиган боланинг яқинлари, жумладан aka-укалари ва опа-сингиллари билан мунтазам алоқасини таъминлаш;

оила ғамхўрлигига муҳтож болани ўз оиласига тарбиялаш учун олиш истагида бўлган шахсларни танлаш, тайёрлаш ва уларни кузатиб бориш;

боланинг ҳукуқ ва манфаатларини ҳисобга олган ҳолда оила ва болани васийликнинг бир шаклидан бошқасига муаммосиз ўтишга тайёрлашни таъминлаш;

етим ва ота-она қарамоғидан маҳрум бўлган болани ўз тарбиясига (vasийлик ва ҳомийлик, патронат, фарзандлик, оилавий болалар уйи) олган оилаларга маслаҳатлар бериш;

етим ва ота-она қарамоғидан маҳрум бўлган тарбияга (vasийлик ва ҳомийлик, патронат, фарзандликка, оилавий болалар уйи) олинган болаларнинг яшаш шароити, боланинг шахси ва хулқ-атвори шаклланиши бўйича доимий мониторинг олиб бориш, бу ҳакида васийлик органларига мунтазам равишда маълумотлар бериб бориш;

вояга етмаган ва кузатувсиз мустақил яшаётган ўсмиirlарни кузатиш ва уларга яшаш жойи бўйича руҳий-ижтимоий хизматлар кўрсатилишини ташкил этиш;

психожисмоний ривожланишида муаммолари бўлган ёки ногиронлиги бўлган фарзанди бор оилаларга яшаш жойи бўйича рухий-ижтимоий хизматлар кўрсатишни ташкил этиш;

ижтимоий мослашувда қийинчиликлари бўлган, психотроп моддалар истеъмол қилган, ўз жонига қасд қилиш хавфи остида бўлган ва бошқа қийин ҳаётй вазиятдаги болалар ва ёшларга яшаш жойи бўйича рухий-ижтимоий хизматлар кўрсатиш;

Болалар уйи, “Мехрибонлик” уйи, Болалар шаҳарчаси, “SOS – болалар маҳаллалари”, Оилавий болалар уйи ва жисмоний ва психик ривожланишида нуқсони бўлган болалар учун ихтисослаштирилган давлат таълим муассасаларига келгунга қадар болаларнинг турар жойлари мавжуд бўлса, уларнинг турар жойга бўлган ҳукуқларининг сақланилиши ёки таъминланишини ҳимоя қилиш, жумладан тарбияланувчининг турар жойи бегоналаштирилишини олдини олиш, турар жойи мавжуд бўлмаган ҳолда қонун билан ўрнатилган тартибда турар жойга муҳтожлар сифатида рўйхатга қўйиш, тарбияланувчига тегишли бўлган турар жойни шартнома асосида ижарага бериш ва унинг банк ҳисоб рақамига ижара тўловининг ўз вақтида ўтказилишини назорат қилиш;

вояга етмаганларнинг, жумладан Болалар уйи, “Мехрибонлик” уйи, Болалар шаҳарчаси, “SOS – болалар маҳаллалари”, Оилавий болалар уйи, жисмоний ва психик ривожланишида нуқсони бўлган болалар учун ихтисослаштирилган таълим муассасалари тарбияланувчиларининг мулкий ҳукуқларини (алимент, бокувчисини йўқотганлик бўйича пенсия ёки нафақа ва қонун билан белгиланган бошқа имтиёзлар) ҳимоя қилиш ҳамда тегишли ҳужжатларини расмийлаштиришда кўмаклашиш;

болаларнинг шахсни тасдиқловчи ҳужжатларини (туғилганлик ҳақидаги гувоҳнома, паспорт) олишини таъминлаш, рўйхатга қўйиш ва рўйхатдан чиқариш масалаларини амалга оширишда кўмаклашиш;

судда ихтисослаштирилган таълим муассасалари тарбияланувчиларининг манфаатларини ҳимоя қилиш, ҳукуқшунос билан ҳамкорликда судда алимент ундириш, ота-оналарни ота-оналик ҳукуқидан маҳрум қилиш ёки тиклаш тўғрисидаги даъво аризаларини кўриб чиқиш учун асослантирилган материал тайёрлаш;

бала ҳукуклари бузилганлиги ёки унга нисбатан ёмон муносабатда бўлганлиги (жисмоний, эмоционал, жинсий зўравонлик ва мажбурлаш), эътиборсиз қолганлиги тўғрисида маълумот келиб тушган ҳолларда бола ҳаёти вазиятини баҳолаш, ҳимоя ва реабилитация чораларини ташкиллаштириш ва амалга ошириш;

тарбияланувчилар билан ишлаш вазифалари, шакллари ва услубларини, замонавий рухий-ижтимоий технологиялар, жумладан ахборот технологиялари, рақамли таълим ресурсларидан фойдаланган ҳолда шахсий ва ижтимоий муаммоларни ҳал этиш усулларини белгилаш;

болалар ва ёшларнинг қизиқишилари ва эҳтиёжларини, қийинчиликлари ва муаммоларини, зиддиятли вазиятларини, уларнинг хулқ-авторидаги

қийинчиликларни аниқлаш, ўз вақтида бола, ёшлар ва уларнинг оиласига руҳий-ижтимоий кўмак бериш ҳамда кўллаб кувватлаш;

ихтисослаштирилган таълим муассасалари тарбияланувчилари ва ходимларнинг турли хилдаги ижтимоий аҳамиятга эга ижтимоий кўнилмалари ва ташабbusларини ривожлантиришга йўналтирилган тадбирларни, ижтимоий лойиҳалар ва дастурларни амалга ошириш ҳамда уларни ишлаб чиқиша иштирок этиш;

васийлик ва ҳомийлик ҳамда оиласарга жойлаштиришнинг бошқа шаклларини расмийлаштиришда, бола ва оиласа тааллуқли ҳужжатларни тайёрлашда иштирок этиш;

ихтисослаштирилган таълим муассасалари тарбияланувчилари ҳамда патронатга берилган оиласардаги болалар ва ёшлар учун ёзги соғломлаштириш ва дам олишини таъминлаш чораларини ташкил этиш;

қонун билан ўрнатилган тартибда ижтимоий химояга мухтоҷ болаларга давлат томонидан белгиланган ва бошқа ҳомийлар томонидан тақдим этилган кийим-бош, пойабзал ва бошқа зарур жиҳозлар билан таъминланишини назорат қилиш;

ихтисослаштирилган таълим муассасалари тарбияланувчиларини қасбга йўналтиришга оид ишларни амалга оширишда иштирок этиш;

хисоботлар, статистик маълумотлар, тарбияланувчиларнинг батафсил рўйхатларини шакллантириш, маълумотларни ўз вақтида ота-она қарамоғисиз қолган болалар тўғрисидаги маълумотлар базасига киритиш;

Болалар уйи, “Мехрибонлик” уйи, Болалар шаҳарчаси, “SOS – болалар маҳаллалари”, Оилавий болалар уйи ва жисмоний ва психик ривожланишида нуқсони бўлган болалар учун ихтисослаштирилган таълим муассасаларида педагогик, услубий кенгашлар мавжуд бўлган тақдирда, иш режасида назарда тутилган ишларда иштирок этиш, соғломлаштириш, тарбиялаш ва бошқа тадбирларни ташкил этиш ва ўтказища иштирок этиш, ота-оналар, шу жумладан тутинган ота-оналарга услубий ва маслаҳатли ёрдам беришни ташкил этища иштирок этиш.

10. Оила ва болалар билан ижтимоий хизмат олиб борувчи ижтимоий ходимнинг малакасига нисбатан белгиланган талаблар:

олий тоифа – ижтимоий хизмат ёки муқобил (ижтимоий, тиббий, педагогик, психологик, юридик) соҳада олий (бакалавриат, магистратура ёки олий таълимдан кейинги таълим) маълумот, ижтимоий хизмат бўйича қайта тайёргарлик тўғрисидаги диплом ва ижтимоий соҳада беш йилдан кам бўлмаган меҳнат стажига эга бўлганда;

биринчи тоифа – ижтимоий хизмат ёки муқобил (ижтимоий, тиббий, педагогик, психологик, юридик) соҳада олий (бакалавриат, магистратура ёки олий таълимдан кейинги таълим) маълумот, ижтимоий хизмат бўйича қайта тайёргарлик тўғрисидаги диплом ва ижтимоий соҳада уч йилдан кам бўлмаган меҳнат стажига эга бўлганда;

иккинчи тоифа – ижтимоий хизмат ёки муқобил (ижтимоий, тиббий, педагогик, психологик, юридик) соҳада олий (бакалавриат) маълумот, ижтимоий хизмат бўйича қайта тайёргарлик тўғрисидаги диплом ва ижтимоий соҳада бир йилдан кам бўлмаган меҳнат стажига эга бўлганда;

тоифасиз – ижтимоий хизмат ёки муқобил (ижтимоий, тиббий, педагогик, психологик, юридик) олий (бакалавриат) маълумот, иш стажи талаб этилмайди.

4-боб. Ўзгалар парваришига муҳтож ёлғиз кексалар ва ногиронлиги бўлган шахсларни уйида парвариш қилиш бўйича ижтимоий ходим асистентининг вазифалари, функциялари ва малакавий талаблари

11. Ўзгалар парваришига муҳтож ёлғиз кексалар ва ногиронлиги бўлган шахсларни уйида парвариш қилиш бўйича ижтимоий ходим асистенти (бундан буён матнда асистент деб юритилади) куйидаги вазифаларни амалга оширади:

ўзгалар парваришига муҳтож ёлғиз кексалар ва ногиронлиги бўлган шахсларга комплекс ижтимоий-маиший хизмат қўрсатишни амалга ошириш;

ўзига бириктирилган ҳудуддаги шахсларга майший масалаларни ҳал этишда ёрдам бериш;

12. Асистент куйидаги асосий лавозим мажбуриятларини амалга оширади:

ўзгалар парваришига муҳтож ёлғиз кексалар ва ногиронлиги бўлган шахсларга зарур озиқ-овқат, иссиқ таомларни ва шахсий гигиена маҳсулотларини харид қилиш ва уйига етказиб бериш;

озиқ-овқат маҳсулотларидан таом тайёрлашга ёрдам бериш;

марказий сув таъминотига уланмаган ҳудудда яшовчи шахслар учун ичимлик сувини етказиб бериш;

шахсий гигиенага амал қилишда ёрдам бериш, зарур ҳолларда санитар-гигиеник муолажаларни бажариш (бириктирилган шахсни ювинтириш, тўшак ҳамда ички кийимларни алмаштириш каби);

марказий иситиш тизимига уланмаган ҳудудда яшовчilarни иситиш учун воситалар билан таъминлашни (аризалар ва бошқа зарур ҳужжатларни расмийлаштириш) ташкиллаштириш;

уй-рўзгор буюмларини ювишга, кимёвий тозалашга топшириш ва қайтариб олиб келиш;

турар жойларида носозликларни бартараф этиш ва таъмирлашни ташкил этишда ёрдам бериш (санитария-техник ва бошқа зарур ишчиларни чакириш, пудратчиларни излаш ва тегишли ишларни бажариш учун улар билан фуқаролик-хукуқий шартномаларни тузишда);

турар жойларини йиғиштириш, шу жумладан бошқа шахсларни (хизматлар) жалб этган ҳолда;

уй-жой коммунал хизматларини тўлашга ёрдам бериш (тўлов хисоб варакларини тўлдириш, кредит ташкилотлари, уй-жой коммунал хизматлари, касса хисоб-китоб марказлари орқали тўловларни амалга ошириш);

савдо ташкилотлари, коммунал хизматлар, транспорт, алоқа ва аҳолига хизмат кўрсатувчи бошқа ташкилотларда товарлар ва хизматларни сотиб олишга қўмаклашиш (аризаларни расмийлаштириш, шахсга ушбу ташкилотларга олиб борадиган иш соатлари давомида яшаш жойига етказиб беришни амалга оширишда);

хат ёзиш ва ўқиб беришга қўмаклашиш;

маданий тадбирларда қатнашишга қўмаклашиш;

бошқа шахслар ёки хизмат кўрсатувчиларни жалб этган ҳолда шахсий ёрдамчи (дехқон) хўжалиги ишларига ёрдам беришни ташкиллаштириш (ижрочиларни қидириш ва улар билан вазифалари тўғрисида фуқаролик-хукукий шартномаларни тузишда ёрдам бериш, кўнгиллиларни, ҳомийларни жалб этиш);

дафн маросимларини ташкиллаштиришда қўмаклашиш (вафот этган шахснинг қариндошлари йўқ бўлса);

шифокор хулосасига кўра шахсни дори воситалари ва тиббий асбоб-ускуналар билан таъминлаш (харид қилиш ва уйига етказиб бериш);

ногиронлиги бўлган шахслар учун индивидуал дастурлар асосида реабилитация тадбирларини ўтказишда ёрдам бериш;

реабилитация хизматларини кўрсатишда, реабилитациянинг техник воситаларини, шу жумладан протез-ортопедия маҳсулотларини тақдим этишда ёрдам бериш;

шахснинг соглиги ҳолатини назорат қилиб бориш;

тиббий ёрдамга эҳтиёж тугилганда уйга шифокор ёки тез тиббий ёрдамни чакириш;

шифохонага жойлаштириш учун хужжатларни рамийлаштиришда қўмаклашиш, шифохонага жойлаштириш учун стационар тиббиёт муассасасига боришда ҳамроҳлик қилиш ва ушбу муассасаларда уларни йўқлаб туриш.

13. Ассистентнинг малакасига бўлган талаблар:

биринчи тоифа – ўрта-маҳсус қасб-хунар маълумоти (ижтимоий, педагогик, тиббий) ёки умумий ўрта таълим ва қасбий таълим ўтганлиги тўғрисидаги хужжат ва иккинчи тоифали ассистент лавозимида бир йилдан кам бўлмаган меҳнат стажига эга бўлганда;

иккинчи тоифа – ўрта-маҳсус қасб-хунар маълумоти (ижтимоий, педагогик, тиббий) ёки умумий ўрта таълим ва қасбий таълим ўтганлиги тўғрисидаги хужжат, тоифасиз ассистент лавозимида бир йилдан кам бўлмаган меҳнат стажига эга бўлганда;

тоифасиз – ўрта-маҳсус қасб-хунар маълумот ёки умумий ўрта таълим ва қасбий таълим ўтганлиги тўғрисидаги хужжат, меҳнат стажи талаб этилмайди.

5-боб. Якуний қоида

14. Мазкур Йўриқнома талаблари бузилишида айбор бўлган шахслар қонун хужжатларига мувофиқ жавобгарликка тортиладилар.